

ELLENZÉK

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

16
fillér

Előfizetési ár postán küldve:
Egész évre 40.— K Egy óra 3-50 K
Előfizetési ár házhoz hordva:
Egész évre 36.— K Egy óra 3.— K

ALAPITOTTA: BARTHA MIKLÓS
FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. DOBÓ FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Mátyás király-tér 8.
(Első Magyar palota)
Telefon 9.

16
fillér

Ami fáj

Erdélynek, amit vár Erdély a jövőtől, Erdély minden sérelme és minden törekvése egy akarattá, egységes követeléssé tömörül az Erdélyi Szövetség gyűlési napain. A magyarság történelmi fajsúlya, a magyar kultúra hegemónikus fölénye ad erőt Erdély magyar kisebbségének, hogy a vezetés szerepét kezében tartsa s a magyarság faji, közgazdasági és kulturális erőinek megbonthatatlan egységbe, hatalmas szervezetbe összefoglalása: — ez a Szövetség legfőbb hivatása.

Súlyos feladatok, nagy kötelességek hárulnak az Erdélyi szövetségre a sorsdöntő megpróbáltatásoknak ezekben a rettenetes napjaiban és a magyar nemzet államalkotó erejének annak az önvédelmi és függetlenségi harcának, amelyet a magyarságnak szakadatlanul, a legnagyobb eréllyel és elkeseredettséggel kell megvívnia Ausztriával és a bennünket körülvevő nemzetiségek fenyegető árjaival szemben: az Erdélyi szövetségbe tömörített magyarság képezi döntő jelentőségű támaszpontját.

Erdély a külpolitikai és nemzetközi viszonylatokban is a világháború egyik legveszedelmesebb gyupontjában van elhelyezve s mintegy beékelve azokba a felkorbácsolt faji és politikai áramlatokba, amelyek a világégésnek a legtöbb tápot szolgáltatják. Keletre tőlünk fékevesztett forradalmi erők tombolnak eszeveszetten s a szlávság háborgó-tengere véres vonaglásban vajdik egy kiszámíthatatlan jövő felé. A Balkán minden rázkódtatása Erdélyt rengeti meg legelőször s a nemzetiségi és faji probléma, — az ötéves világháborúnak egyik leghatalmasabb mozgatója — éppen Erdélyben a legégetőbb. A Balkánról indult el ez a vége láthatatlan világforogteteg, itt lobbant föl először az a csóva, amely az európai feszültség lőporos hordóit lángbaborította. Ám tévedés volna azt hinni, hogy ez a világégés minden gyuanyagot lánggá és hamuvá váltott: ami balkáni szomszédságunkban újabb feszültségek és újabb felborulások kiolt-hatatlan parazsa lappang.

Tömör sorokban, hideg fejjel, törhetetlen egységben álljon résen Erdély megbonthatatlan egységé szilárdult magyarsága, mert a vésszes idők megpróbáltatásai az erők emberfeletti megfeszítését s rendíthetetlen egységbeolvadást követelnek.

Bizonytalan a bolgár helyzet. = A monarchia készenlétben áll. = Hussarek informálja az osztrák pártokat. A magyar képviselők a Ház összehívását követelik.

A bolgár fronton és a bolgár politikai életben döntő jelentőségű események játszódnak le. A félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a balkáni harctér katonai fejleményei **nem zárják ki annak a lehetőségét, hogy ezen eseményeknek politikai következményei is lesznek.** Eszerint el kell készülnünk arra, hogy a Balkánon teljesen új politikai helyzet fog kialakulni. A félhivatalos jelentés szerint az antant csapatoknak az első napon sikerült áttörniük a bolgárok macedonai frontját, **dacára annak, hogy a bolgár csapatok számbeli fölényben voltak.**

Ebből is kiviláglik, hogy az antant itten tulajdonképpen nem katonai győzelmet aratott, hanem alattomos bujtogatásaival sikerült neki rést ütnie a bolgár fronton.

A monarchia minden eshetőségre készen éber figyelemmel kíséri a balkáni eseményeket és a dunai flottilla monitorjai a bolgár vizeken cirkálnak.

Budapest, szept. 27.

A ma reggeli lapok behatóan foglalkoznak a macedonai harctér legújabb eseményeivel és megállapítják, hogy a legutóbbi hírek szerint a bolgár hadsereg kétségtelenül súlyos vereséget szenvedett.

bolgár hadsereg nagy anyagi és fogolyvesztéseket szenvedett.

A támadók már bolgár területre léptek.

A lapok hangoztatják, hogy ily körülmények között annak a lehetőségével is lehet számolni, hogy ez valamelyes visszahatást gyakorolhatna Bulgária politikai magatartására nézve, azonban még nem állapítható meg, hogy mely formában és mely céllal. Hadvezetőségünket ezek az események, amelyek a Macedon-fronton mentek végbe, nem érik készületlenül, mert már tíz napja, hogy végbe mennek. Mindenekfölkött az albán front bir a monarchiára jelentőséggel.

Erre nézve döntő mozzanatot az képez, hogy albániai hadműveleteinket külön politikai célok nem vezették, hanem csupán a bolgárok támogatása volt a cél. A bolgár front felgöngyölítése hadvezetőségünket új elhatározások elé állítja, amely-

nek hatása talán már a legközelebbi időben mutatkozní fog. A hadvezetőség a macedonai eseményeket figyelemmel kísérte és rendszabályait ezekhez mérten már meg is tette. Ha reánk nézve valamilyen katonai következmények levonása mutatkoznék szükségesnek, erre mi el vagyunk készülve.

A tőzsde és a helyzet

Budapest, szept. 27.

Érdekes, hogy a mostani zavaros bolgár politikai és hadügyi helyzet eddig alig érezte hatását az ország belsejében. A szófiai piacon a fronton történő események csak a legutóbbi napokban okoztak kisebb változást. Ez főleg abban nyilvánul meg, hogy az üzleti forgalom nagyon tartózkodó. Abudapesti tőzsdére sok eladási bizomány érkezik a bolgár kereskedőktől és az ugynevezett Marica-vonatok napok óta sok árut hoznak a pesti piacra. A bolgár valuta az esemé-

nyek dacára némileg emelkedett. Amíg szeptember elején egy lóve árfolyama 1 K 29 fillér volt, addig most 1 K 31 fillérért jegyzik.

A dunai monitorok készenlétben állanak

Az Ellenzék tudósítójának telefonjelentése Budapest, szept. 27.

A bolgár események következtében a dunai flottilla monitorjai és őrnaszádjai parancsot kaptak, hogy az Aldunán álljanak készenlétben.

Hussarek az osztrák pártokat informálja a helyzetről

Az Ellenzék tudósítójának telefonjelentése Bécs, szept. 27.

Az osztrák képviselőház október hó 1-én ülésre ül össze. A pártok egész éjjel tanácskoztak és azután Hussarek informálta a pártok vezéreit a külpolitikai helyzetről.

A magyar képviselők a Ház összehívását követelik

Az Ellenzék tudósítójának telefonjelentése Budapest, szept. 27.

A fővárosban tartózkodó képviselők között mozgalom indult meg, hogy a parlamentet a legrövidebb idő alatt hívják össze.

(Távirati és telefonjelentéseink egyrészének közlését a budapesti cenzura nem engedélyezte.)

A király köszönetet mond a magyaroknak

Az osztrák gyermekek fogadtatása

Az Ellenzék tudósítójának távirati jelentése

Bécs, szept. 27.

A királyi pár ma délelőtt annak a különhajónak megérkezte alkalmából, amely körülbelül 400 osztrák gyermeket szállított vissza Pestmegyéből otthonába, felkereste a Dunagőzhajózási Társaság Práter-rakparti kikötőjét. Jelen voltak Stöger-Steiner hadügyminiszter és neje, Gayer és Matja miniszterek, Landwehr vezérőrnagy és neje, báró Hussarek és neje, Weisskirchner polgármester és még sokan. Landwehr vezérőrnagy bemutatta a királyi párnak azokat, akiket a jótékonyági akció sikere körül különös érdemek illetnek meg. A királyi pár e bemutatottaknak köszönetét fejezte ki, majd a közben megérkezett hajóra indult, ahol a kicsinyek hangos örömköltésökkel fogadták. A hídön a polgármester beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta, hogy a gyermekek frissen és megerősödve tértek vissza és ezzel megnyugtattak bennünket, hogy az előttünk álló kemény telet jól ki fogják bírni.

A gyermekeinket — mondotta a szónok — a vendégszerető Magyarországi testvéri szeretettel ápolta és élmezte és ők e nyaralást sohasem fogják elfelejteni. Így apostolai lesznek a két állam testvéri összetartásának, amelyeket elválaszthatatlanul és oszthatatlanul egyesít Fel-séged személye. A polgármester ezután mély hálával mondott köszönetet a királyi párnak, majd így folytatta: Második köszönetünk lajtántuli testvéreinket illeti meg, akik gyermekeinket oly vendégszerető módon fogadták és akik a magyar vendégszeretetet oly pompás módon mutatták be gyermekeinknek. E barátság bizonyítékait sohasem fogjuk elfelejteni. Magyarországot, amelyet annyi nagy költőnk lelkesedéssel énekelt meg, e nyár közelebb hozta hozzánk.

A polgármester felszólította a gyermekeket, hogy hálájuk jeléül eljeneznek a királyi párt.

A király így válaszolt:

— A több mint négy év óta tartó háború, amelynek mielőbbi beveződésére vágyunk, valamenynyien a birodalom lakosságára óriási terheket ró. Állhatatosan viseljük a szenvedéseket abban a tudatban, hogy mi valamennyien nem akarunk mást, mint hogy hazai földünkön zavartalanul és békében élhessünk. Ezért védik vérükkel és életükkel a haza bátor fiai a közös létet és szükséges ön-feláldozással állják a mögöttes ország-rész hősei, meg nem utolsó sorban az asszonyok az állam szükségéből és veszélyből való megmentéseért folyó súlyos küzdelmet. A szenvedések legsúlyosabban a gyermekeket érintik, őket, akik jövőnket testesítik meg. Akiknek leggondosabb ápolásra van szükségük. Őket a háború folytán az a veszély fenyegeti, hogy elhervadnak és erőtlen generációvá nőnek fel. Neki és a szülőknek könnyítést szerezni volt a célja ennek az akciónak, amely ma oly örömdetes befejezésre jutott. Ez nagyrészen hűség Magyarországom lakosságának oly fölötté barátságos előzékenysége-nek köszönhető.

A bolgár események hatása belpolitikai életünkre

Az Ellenzék tudósítójának telefonjelentése

Budapest, szept. 27.

Egy előkelő felelős államférfiu a következő információt adta: Aggodalomra nincsen ok. Tény, hogy reánk sem lehetnek hatás nélkül az események, de hogy milyen irányban fejlődnek a dolgok, azt ma még nem tudjuk. Ezek az első percek nem alkalmasak a helyzet megítélésére. A várakozás álláspontjára kell

heieykedni. Bizonyos, hogy belpolitikánkra is döntő hatással lesznek a bekövetkezendő események s erről sem tudjuk, hogy milyen irányban. Ófelsége bizonyára több politikust fog magához rendelni. A meghívások e percig nem történtek meg. Teljesen felkészülve várjuk a fejleményeket.

Hol készítették elő a macedóniai támadást?

Az „Ellenzék” tudósítójának telefonjelentése

Bécs, szept. 27.

A „Telegraphen Compagnie” jelenti Párisból, hogy a macedóniai támadást a versaillesi haditanácsban készítették elő.

Az Erdélyi szövetség munkatervei

A 28-iki vezetőtanácsi gyűlés tárgyai

Dr. Apáthy István nyilatkozata

Erdély legsürgősebben kiépítendő vasutvonalai

Az Erdélyi Szövetség, egész Erdély közvéleményének egyetlen hivatott és irányadó szervezete, amelynek működésében Erdély minden törekvése és minden terve kifejezésre jut, szeptember 28-án d. u. 4 órakor tartja meg vezetőtanácsi gyűlését.

Minthogy a gyűlés tárgysorozata Erdély legfontosabb és legégetőbb problémáit felöleli, munkatársunk felkereste dr. Apáthy Istvánt, az Erdélyi Szövetség ügyvezető elnökét, aki a gyűlés tárgyairól s az Erdélyi Szövetség munkaterveiről a következőkben nyilatkozott:

— I. Gyűlésünk első tárgya: az Erdélyi Szövetség vasuti tervezetében felvett vasutvonalak közül a legsürgősebbeknek megjelölése és a szükséges előmunkálatok szorgalmazása. Az Erdélyi Szövetség ugyanis egy vasuti tervezetet dolgozott ki, amelyben kimutatta, hogy

Erdélynek körülbelül 2000 km. hosszúságú új vasutvonalra volna szüksége,

ahoz, hogy vasuti hálózata olyan sűrű legyen, mint az ország többi részeinek vasuti hálózata. Szóval a mai helyzet az, hogy Erdélynek 2000 km.-rel kevesebb vasutja van, mint az ország többi részeinek. Hiányzanak Erdélyben a legfontosabb fővonalak, amelyek Erdélyt Magyarországgal és Erdély városait egymással összekapcsolják. A vas-

uti tervezet több nemzetközi fővonalat állapít meg, amelyek Erdélyen keresztül Magyarországot összekötnék kelet felé Kiev—Odessza—Galac—Constanzával; azonkívül megállapítja egész sorozatát a lokális érdekű vasutaknak és azon stratégiai vasutak sorozatát, amelyek szükségesek ahhoz, hogy Erdély hathatósan és kellőképpen védhető legyen. Ezek a vonalak összesen 2000 km.-t tesznek ki.

— Ezt a tervezetet annakidején az Eszterházy- és később a Wekerle-kormány elé terjesztettük és megbeszéltük a magyar államvasutak elnökgazgatójával is. Előterjesztésünkre azt a felszólítást kaptuk, hogy mivel ezt a 2000 kilométernyi vasuthálózatot egyszerre munkába venni nem lehet, állapítsuk meg azokat a legsürgősebb vonalakat, amelyeknek szorgalmazását a legkivánatosabbnak tartjuk, amelyeknek megépítése a legsürgősebb. Ez lesz a szombati vezető tanácsülésnek első tárgya.

— Az Erdélyi Szövetség vezető tanácsa megállapodott abban, hogy ilyen sürgősen kiépítendő vonal gyanánt azt fogja megjelölni, amely Erdélyt északnyugat és délkelet irányban szeli át és úgy északnyugat, mint délkelet felé való meghosszabbítással

a legrövidebb ut Berlin és Constanza között.

— A legelső sorban megépítendőnek tekinti az Erdélyi Szövetség a vonalak közül:

1. A Zilah—Kolozsvar,

2. a Mezősegen átvezető Kolozsvar—Marosvásárhely,

3. Marosvásárhely—Ballavásár—Héjjasfalva,

4. az Ágostonfalva—Sepsiszentgyörgy—Nagyborosnyó—Bodzás-vonalakat, amely aztán beletorkol-lanék a meglévő vonalakba és így vezetne Constanzáig.

— Össze kívánja kötni az Erdélyi Szövetség a lehető legrövidebb uton Kolozsvar Zilahhál és Szilágysomlyóval, azután elsőrangúvá kívánja kiépíttetni a Szilágysomlyó—Margitta—Székelyhídi vonalat és megkívánja építtetni a Székelyhíd—Nagyléta között még hiányzó vonaladarabot, úgy, hogy a vonal onnét azután beletorkollanék a debreceni vonalba, amelytől tovább Nyiregyháza, Szerencsen és Kassán át összeköttetést nyerne a Kassa—Oderbergi vasutal. Ilyenformán jönne létre az összeköttetés Erdélyen át Berlin—Konstanza között.

— Ez egy olyan diagonális vasutvonal lenne Erdélynek, amely a legrövidebb uton összekapcsolná a hagyományainál és érzésénél fogva mindenkor Erdélyhez számító szilágysági megyékkel és különösen Szilágysomlyóval—Erdélynek legértékesebb magyarságát, a háromszéki székelységet. Ugy a szilágysági, mint a háromszéki medence természeti kincsek és mezőgazdasági termékek szempontjából a leggazdagabb részei az országnak. Ha ezzel a két vidékkel Kolozsvar és Marosvásárhely jó összeköttetésbe jutna, akkor megteremtettük azokat a feltételeket, amelyek nélkül sem Kolozsvar, sem Marosvásárhely nagyipari központtá nem lehet, mert nagyipari vállalatokat nem lehet létesíteni ott, ahol a munkások élelmezése biztosítva nincsen.

Kolozsvar a mai rossz összeköttetés mellett olyan szegény és közvetlen környéke olyan keveset termel, hogy nagyobb számú ipari munkás élelmezése merőben lehetetlen.

Ha azonban közel jutnánk a Szilágysághoz és a háromszéki medencéhez, akkor Kolozsvar élelmezése mindjárt könnyebb és kedvezőbb volna.

— Ma Kolozsvarra csupán oly vonalak vezetnek, amelyek túl vannak terhelve és amelyeken élelmiszerek és egyéb szükségleti cikkek ideszállítása a lehető legnagyobb nehézségekkel jár. Kolozsvarra ugyanis ezidőszent három vonal vezet. A Budapest—Kolozsvari, amely a legnagyobb mértékben túl van terhelve s egy sinpár mellett, további megterhelést semmi esetre el nem bír. Második a Kolozsvar—Aranyosgyéres—Székelykocsárd—tővisi vonal. Ez a vonal azonban Kolozsvar és Gyéres között úgy van vezetve, hogy kétvágányúra való kifejlesztése merőben lehetetlen. Emellett ha megbolygatnánk a ma létező sinpárakat, akkor az egész vonal lecsuszna. Amellett teljesen lakatlan és terméketlen vidéken vezet és annak idején a vonal vezetésénél — valóban nincs más magyarázat — az volt az irányadó, hogy Tisza László csányi birtokán keresztül vezessen. Mert a vontatás és pályafenntartás sokkal többbe kerül, mintha a vo-

nal háromszor-négyszer hosszabb volna.

— Erdélynek egész északi és északnyugati részében ez az egyetlen Kolozsvár – gyéresi sín pár vezet, ha ez a pályarész lecsuszánk, akkor Erdély teljesen el van szakítva Kolozsvártól.

Ha pl. az oláh betörés alkalmával a vonalon valami zavar, vagy szakadás történt volna, az egész felvonulás megakadt volna.

— A harmadik vonal, amely Kolozsvárba beletorkollik: a Szamos-völgyi vasút. Ez egészen Désig kopár és nagyon keveset termő mezőkön megy keresztül s csak Déstől kezdődik a szőlődobokai termékeny rész. Szóval Kolozsvárnak olyan lehetetlen összeköttetései vannak, amelyek egy jól él-

mezett és virágzó ipari város előfeltételeit teljességgel nélkülözik.

A magyarság szempontjából is az általunk sürgetett vonal volna a legfontosabb, mert a legtöbb magyar gócpontot köti össze egymással: a Szilágyságot, Kolozsvárt, a marostordai magyar gócpontot, érinti Udvarhelymegyét, ezenkívül szeli Háromszékmegyét is.

Mindenféle szempontok tekintetbevételével ez volna a legfontosabb és legsürgősebb, úgy Kolozsvár, mint Marosvásárhely érdekében. A kolozsvári és marosvásárhelyi iparkamara és az EMKE is ennek a vonalnak a megépítése mellett foglalt állást. Eppen azért az Erdélyi Szövetség minden tőle telhetőt el fog követni, hogy e vonal sürgős kiépítését a lehető legnyomatékosabban szorgalmazza.

II.

Állásfoglalás a Romániával kötött békével szemben, különösen pedig tiltakozás Besszarábiának Romániához való csatolás ellen

Annakidején az Erdélyi Szövetség vezető tanácsa megállapította azokat a pontozatokat, amelyeket Erdély érdekében a Romániával kötendő béke-szerződésbe fel kellene venni. Ezen követelmények közül jóformán semmi sem valósult meg. Állásfoglalásunk a Romániával kötött békével szemben annak kijelentését foglalja magában, hogy Erdély érdekei egyáltalában nem nyertek kielégítést és különösen Besszarábiával való megnövelése Romániát Erdélyre nézve veszélyesebbé és erősebbé tette.

Mennél erősebbé válik Románia, annál jobban fogja táplálni az erdélyi rész elszakítására irányuló irredentizmust.

Ha ellenségeink és a radikálisok is igen sűrűn hangsúlyozzák, hogy nem szabad anektálni, akkor tiltakozzanak ők is Besszarábiának Romániához való csatolása ellen. A hazai radikális párt ezt sohasem tette, ellenben a legnagyobb lármát csapta akkor, amikor mi a magyar határ kiigazítását kértük. De rá fogunk mutatni arra is, hogy

a magyar határ kiigazítása olyan módon történt meg, amely stratégiai szempontból merőben használhatatlan.

Kaptunk egy pár négyzetkilométer földet, de nekünk nem az volt a célunk, hogy Erdélyhez még több falut csatoljunk, hanem hogy Erdély határait stratégiailag erősítsük és biztosítsuk. Az új határvonal azonban ennek a követelménynek egyáltalán nem felel meg.

A krassószörényi, hunyadi, szibeni határvonal, ahol a határ kiigazítása aránylag legtöbbet csatolt Magyarországhoz, az új határvonal nem a hegy gerincén megy, miként a régi, hanem a hegy gerincét keresztbe szeli át. Erre vonatkozólag a vezető-tanácsülésen olyan egyének, akik a terepet alaposan ismerik, katonai térképpel felszerelve fogják elmondani és megindokolni a véleményüket.

Megkívánjuk állapítani, hogy benünket ez a békeszerződés nem elégit ki. Nem azért, mert nem jutott nekünk elég területet, hanem mert

Erdélynek Románia részéről való megtámadtatását a jövőre nézve nem zárták ki, sőt megtámadtatásunkat még iminensebbé és valószínűbbé tette.

A Romániával való jövő viszonyunk szempontjából még az a követelményünk is lett volna, hogy Románia adjon megfelelő területet arra, hogy Erdélyből az oláh lakosságot oda kitelepítsük és engedje meg, hogy a moldvai csángó magyarokat innen Magyarországra telepítsük át. Ebből azonban egyáltalán semmi sem valósult meg. Hogy miképpen állunk a betelepítések dolgában, azzal kapcsolatban nagyon érdekes bejelentések lesznek, a Déva melletti telepített csángó magyarságra vonatkozólag. Déva mellé 20 év előtt 2000 csángót betelepítettek, úgy, hogy ezáltal az addig oláh többségű Dévának jelentékeny magyar többséget szereztek.

Azonban a betelepített csángóknak tekintélyes része ma sem magyar állampolgár.

Bár 20 esztendeje laknak itt, ma is Bukovinában sorozzák őket.

A betelepített csángók között alig van 4–5, aki 6 elemi osztályt végzett és a legtöbb nem haladt tovább 1–2 elemi osztálynál, mert nincs iskola, illetőleg van egy iskola, amelyben legjobb esetben 40–50 tanuló fér el, holott a tankötelesek száma 300, vagy még több. A kérdés újabban Hunyad vármegye gyűlésén Apáthy Árpád interpellációja folytán szóba került és van remény arra, hogy ez a hanyagság orvosolva lesz.

III. Harmadik ülési tárgyunk ama követelmény, hogy a Szerbiával kötendő béke kapcsán Magyarországot közvetlen szomszédságba kerüljön Bulgáriával. Mint tudjuk, Viddinnél egy keskeny terület az, amely Magyarországot Bulgáriától elválasztja Szerbiának ezt a kis részét kellene akár Bulgáriához, akár Magyarországhoz csatolni. Ennek meg volna akkor a közvetlen összeköttetésünk mellett még az a kézenfekvő előnye is, hogy Szerbia el volna választva Romániától. Ezt a pontot Bethlen István fogja előterjeszteni.

Szövetséget kötnek a délamerikai államok

A német diplomácia sikere

Az Ellenzék tudósítójának távirati jelentése

London, szept. 27.

A „Times” jelenti Buenos-Airesből, hogy ottan egy chilei diplomáciai küldöttség tartózkodik, amelynek jelenléte azt jelenti, hogy a két semleges délamerikai állam

közeledést keres egymással. Valószínűnek tartják, hogy Argentína, Paraguay és Chile szorosabb szövetséget fognak kötni. Az erre irányuló mozgalom a német diplomácia befolyásának tudható be és német sikert jelent.

A német hadügyminiszter üldözi a békepropagandát

Az Ellenzék tudósítójának távirati jelentése

Berlin, szept. 27.

Az itteni lapok legutóbbi számaiban közlik a porosz hadügyminiszterium titkos rendeletét, amely a népjogi központ és a német béke társulat propagandája ellen irányul. Mindakettő felhívást intéztek választmányaikhoz, helyi csoportjaikhoz és bizottságaikhoz, hogy indítsanak agitációt a meg egyezéssel béke érdekében. Ha ezen alcsoporthoz működése elé a hatóságok akadályokat gördítenek, szabad szervezeteket kell

alakítani agitációs célokra. Amennyiben ezt sem engednék meg, arra hívja fel a népjogi központ és a béketársaság fiókjait, hogy alakítsanak mindenütt polgári bizottságokat, amelyek zárt ajtók mögött működjenek a meg egyezéssel béke szükségének minél szélesebb körökben való terjesztése céljából. A felhívás teljesen egyforma napirendet állapít meg, s megkívánja az albizottságoktól, hogy mindenütt ezen egységes napirend szerint járjanak el.

Nagy tűzérési harc a nyugati harctéren.

Genf, szept. 27.

Az egész nyugati fronton néhány nap óta a németek rendkívüli tűzérési támadása észlelhető. A szövetséges csapatok vonalai hatalmas tűzérési tűz alatt állanak. Arra nem lehet számítani, hogy az ellenség további területeket fog kapni.

Betegek a francia tengerészek

Az Ellenzék tudósítójának távirati jelentése

Bern, szept. 27.

Egyik képviselő a francia kamarában kérdést intézett a tengerészeti miniszterhez a breszti, roche-fori és különösen a lorienti hadikikötőkben kitört járványok tárgyában. — Különösen Lorientben súlyos a helyzet a spanyol nátha folytán. A fiatal matrózokat egy régi hajóra szállították és 2700 embert préseltek össze előzőleg nem fertőtlenített helyiségekben. A víz annyira piszkos volt, hogy a legénység inkább nem is mosakodott. Bresztnél két tengerészeti laktanyájában, amelyet a piszok eláraszt, hosszabb idő óta dühöng már a járvány. Itt 1500 ember részére szánt helyiségekben négyezret zsúfoltak össze. A tengerészeti miniszter a felháborodást a spanyol járványnak valamennyi európai országban történt fellépése utalással igyekszik elcsitítani. A spanyol nátha különben a hadikikötőkben sem lépett fel erősebben, mint a többi városban. Mindenesetre igaz, hogy Bresztben a betegség fertőzőképessége igen nagy. A járvány a legutóbbi övintézkedések következtében visszaféjlődőben van. Bresztben azonban az 1920-as korosztály bevonulása után ismét erősödött.

Angol--német harc a levegőben

Az Ellenzék tudósítójának távirati jelentése

London, szept. 27.

A Reuter-ügynökség jelenti: Repülőrajaink Bult ellenséges repülőteret jó eredménnyel támadták meg. A hangárokon és mellettük robbanásokat figyeltünk meg. — Egyik rajunk megtámadta a Kaiserslautern. Az állomás közelében és a lőszergyárakban robbanásokat okoztunk. Gépeinket visszatértükben igen sok ellenséges repülő támadta meg. Hosszabb küzdelemre került a sor, amelynek folyamán két ellenséges repülőgépet megsemmisítettünk. Három repülőgépünk eddig nem tért vissza.

A román trónörökös házassága

Az „Ellenzék” tudósítójának telefonjelentése

Berlin, szept. 27.

A Vossische Zeitungnak jelenti Bukarestből: A sajtónak mindaddig csak annyit engedtek meg a román trónörökös ügyéről közölni, hogy házasságot kötött. Most már kommentálja is a sajtó a trónörökös házasságát. Szemére veti, hogy Románia mostani nehéz helyzetében nem fekezte szenvedélyét és ezáltal kinos helyzetbe hozta a dinasztia és az egész udvart. Két megoldásról van szó. Az egyik szerint azt ajánlják, hogy a trónörökös mondjon le trónöröklési jogáról, a másik megoldás szerint azt, hogy házasságát érvénytelenítse. Az udvar természetesen az utóbbi megoldás mellett van.

ISKOLAKÖNYVEK, IRÓSZEREK
beszerzési forrása Lepage egyetemi könyvkereskedés Mátyás kir.-tér 2.

A gyermeknap előkészületei

Az eddigi adakozások eredménye szégyenletesen csekély

Saját tudósítónktól

Két hét óta lázas munka folyik a polgármesteri hivatalban az október hó 3-iki gyermeknap sikere érdekében. Az előkészítő bizottság a késő estéli órákig küldözgeti széjjel a Gyermekvédő Liga működéséről és a gyermeknap nagy jelentőségéről írott felhívást a helybeli pénzintézeteknek, kereskedőknek, törvényhatósági bizottsági tagoknak.

Dr. Haller Gusztáv polgármester, aki az egész gyűjtési akciót vezeti, az összes tanintézetek igazgatóságait támogatásra kérte fel, egyúttal utasította a kerületi kapitányokat is, hogy a Gyermekvédő Liga által kibocsátott íveken adományokat vegyenek be. A kerületi kapitányok, dacára annak, hogy napok óta gyűjtenek, *alig értek el még valamelyes figyelemreméltó eredményt. A gyűjtőíveken a háboruban meggazdagodott egy néhány tőkepénzes 2—10 koronás adománya szerepel és közlésük szerint épen azok vonják ki magukat az adományozás alól, akik a legtöbbet tudnának áldozni a jótékony célra.*

Mindenesetre hisszük azonban, hogy az idei gyermeknap gyűjtés jóval felül fogja haladni a múlt évi eredményt. A bizottság két heti munka után 1860 koronát gyűjtött össze, míg a múlt évben két heti előkészítés után több mint 8000 korona folyt be. A helybeli pénzintézetek, nagyvállalatok stb. közül eddig még alig egy néhányan küldték be a polgármesteri hivatalhoz adományukat, de a bizottság reméli, hogy a Gyermeknap előtt be fog folyni a többi intézetek adománya is.

Tegnap a polgármesterhez a következő pénzbeli adományok folytak be:

Kalmár Mihály igazgató 100 K, Farkas Ernő 50 K, Kolozsvári Kereskedők Árubeszerzési Szövetsége 100 K, Nagy Gábor 300 K, Spielmann Pál 50 K, Klein Mátyás 20 K, Reitter József gyufagyára 100 K, Ganz-féle r.-t. 50 K. Természetbeni adományok: Török Sándorné cukorkagyára cukorkákat, Czell Frigyes és fiai cég 50 üveg bort, Hientz Vilmos 10 üveg cognacot, tea és citrompótlót, Csizhegyi Sándor 1000 drb. levelezőlapot, Papp István kereskedő liköröket és cukorkákat ajánlott fel.

Mint az előző évben, az idén is 10 sátor állítanak fel a város különböző utcáin. A sátorvezető nők ugyanazok lesznek, akik tavaly

voltak s az ők feladatuk lesz a gyűjtésben résztvevő urleányokat saját sátrukhoz felkérni.

Végül pedig kiemelkedő pontja lesz az idei gyermeknapnak a város

műsoros estéje október 2-án. A tisztikar tagjain kívül Kolozsvár város közönségének elítje bizonynyal részt fog venni e nagyszabásúnak ígérkező estén.

Csikvármegye és a határszéli vármegyék közállapotai

Tolnay Lajos, csikvármegyei főispán nyilatkozik a kársegélyekről, a lerombolt falvak újjáépítéséről és az élelmezési viszonyokról

Az „Ellenzék” tudósítójától

Az Erdélyi Szövetség gyűlése alkalmából Kolozsvárra érkezett erdélyi vezető politikusok és erdélyi főispánok közül felkereste az „Ellenzék” munkatársa Tolnay Lajos csikvármegyei főispánt, aki Csikvármegye s általában az erdélyi határszéli vármegyék közállapotairól a következőkben volt szíves nyilatkozni:

— A fővárosi és vidéki sajtóban is gyakran látnak napvilágot a valóságnak meg nem felelő, téves információkon alapuló, esetleg kicsinyes pártpolitikai szempontokból elferdített közlemények, amelyek sokszor hibát keresnek és mulasztást látnak ott, ahol arra semmi ok nincs és elhallgatják, vagy talán tudatlanságból nem veszik észre azokat a teendőket, amelyeket pedig sürgetni és felszínen tartani kellene.

— Ma már eljutottunk odáig, hogy a román betörés súlyos következményei jórészt helyrehozattak és általában Erdély rekonstrukciója és jövőjének biztosítása érdekében végzett munkánk is jelentékenyen halad előre.

— Nem igaz az, hogy a kársegélyek folyósítása körül a kormányt bárminemű mulasztás terheli. A kársegélyek ma már mindenütt ki vannak utalva, jórészt a kifizetés is megtörtént és csupán technikai akadályokon mult, ha — az adóhivatalok felhalmozott munkája folytán — még mindig lenne valaki, aki pénzt nem kapta meg.

— A lerombolt falvak felépítése is most már egész Erdélyben a legnagyobb gyorsasággal halad előre. Csik vármegyében ezt a munkát Ugron András vezeti erélyes kézzel. A legnagyobb pusztítást szenvedett tölgyesi járás újjáépítése is kezdetét vette. Minden valószínűség szerint rövid idő alatt az összes munkálatok befejeződnek, úgy, hogy a télre senki sem marad hajléktalan.

— Az elmenekültek, sőt a románok által elhurcoltak közül is már majdnem mindenki visszatért lakóhelyére.

— Az a hiresztelés, amely a sajtót a multkoriban bejárta, hogy t. i. a román kormány az elhurcoltaknak és az ezek közül elbaltak örökösének külön kártalanítást fizet, nem felel meg a valóságnak. A tény az, hogy ezek az elhurcoltak minden támogatás nélkül, teljesen lerongyolódva jönnek haza Romániából. A mi kártalanítási akciónk természetesen ezekre is kiterjed.

— A közéleti terén a tavalyi állapotokhoz képest örvendetes javulás állott be. Csik vármegye közönsége például a mult évinél összehasonlíthatatlanul több terményt kap, legalább négyszeresét a mult évi kontingensnek. Az idei gazdasági évben remélhetőleg mindig fenn tudjuk tartani a jelenlegi ellátási rendet és így kizártnak tekinthető, hogy a tavalyihoz hasonló nélkülözések forduljanak elő.

— Új vasuti vonalak építése, kereskedelmi és ipari vállalatok létesítése és fejlesztése, a nemzeti kérdés rendezése és azoknak a terveknek megvalósítása, amelyeket az Erdélyi szövetség holnap kezdődő ülésén is tárgyalunk, továbbá az egész ország minden hivatalos és gazdasági tényezőjének együttes munkája szükséges ahhoz, hogy általában Erdély rekonstrukciója gyorsan és jól végrehajtsák. Remélem, hogy a kormány minden eszközzel támogatni fogja céljainkat és azok végrehajtására a szükséges eszközöket és a megfelelő formát megtalálja.

LEGUJABB **DIVATLAPOK**
* kaphatók Lapagénál.

Meglassult az angolok palesztinai előnyomulása

Az Ellenzék tudósítójának távirati jelentése Konstantinápoly szept. 26.

A palesztinai frontról hivatalosan jelentik, hogy az angol csapatok a Nebluson keresztül és a Jordán völgyében lassan nyomulnak előre új állásaik ellen. A többi hadszíntéren nyugalom van.

HIREK

Elmarad az Erdélyi Szövetség gyűlése. Lapzártá után értesülünk arról, hogy az Erdélyi Szövetség vezető tanácsának 28-ikára kitűzött gyűlése közbejött akadályok miatt elmarad.

Erdélyi főispánok és vezető politikusok Kolozsváron. Az Erdélyi Szövetség holnap kezdődő ülésére ezideig Kolozsvárra érkeztek: gróf Bethlen István v. b. t. t., Ugron Gábor v. b. t. t., volt belügyminiszter, báró Kemény Árpád, Gyárfás Elemér és Tolnay Lajos főispánok, Ugron András volt besztencenászódi főispán, báró Horváth Béla, továbbá Szász Zsombor képviselő és mások. Br. Horváth Emil kormánybiztos hivatalos körutját félbeszakította a gyűlés alatt Kolozsváron tartózkodik. A mai nap folyamán még számosan fognak megérkezni. A szövetség gyűlésén Erdélynek valamennyi főispánja megjelent.

Az Erdélyi Szövetség vezetőtanácsa ma délelőtt 11 órakor a városi főispáni hivatalban ülést tartott, amelyen a holnapi vezetőtanács ülés tárgysorozatát terjesztették elő. Az ülés tárgyairól általánosságban dr. Apáthy István ügyvezető elnök nyilatkozata tájékoztatja lapunk más helyén az „Ellenzék” olvasóközönségét. Az ülésen jelen voltak: gróf Bethlen István, Ugron Gábor és br. Kemény Árpád elnökök, dr. Apáthy István ügyvezető-elnök, dr. Papp József, Gyárfás Elemér, Tolnay Lajos főispánok, dr. Pósta Béla, Szász Zsombor orsz. képviselő, Király Aladár, Ugron András, dr. Rozsnyai Dávid.

A belügyminiszter kiküldötte a vízművekről. Klinger műszaki tanácsos Papp József főispán kíséretében ma délelőtt folyamán kiszállt a városi vízműtelepre, megvizsgálta az üzem berendezését, hogy a vízműtelep kibővítésére és Kolozsvár vízkérdésének gyökeres megoldására a belügyminiszternek jelentést tegyen és a város vezetőségét is tanácsokkal lássa el. A szemle eredményeképpen megállapítást nyert, hogy Kolozsvárt vízhiány nem fenyegeti.

Jutalom a csendőröknek. A f. évi termés biztosítását és zár alá vételét ellenőrző csendőrség jutalmazására a közéleti miniszter 600.000 koronát engedélyezett. Ebből az összegből az ellenőrzési munkálatoknál eredményesen működött legénységi egyének jutalmazandók.

Az erdélyi határkiigazítás, mely Szében vármegye területét érinti, befejezést nyert. A bizottság jelenleg Brassó és Háromszék vármegye területén folytatja közérdekű munkásságát.

Br. Kemény Kálmán, — korábban Alsófehér és Maros-Torda főispánja s a főrendiház volt elnöke, — mint részvétellel értesülünk — súlyos betegen fekszik marosvécsi kastélyában. A közbecsüléstől övezett agg főúrnak állapota már életkoránál fogva is komoly aggodalomra ad okot a legodaadóbb ápolás mellett is.

A predeáli állomás átvétele. Az államvasutak kolozsvári üzemeltetése utasította a brassói forgalmi főnökséget, hogy a predeáli állomás személyzetét szept. 29-re gyűjtse össze.

Zsir- és szalámi szétosztás. A tisztviselők beszerzési csoportja f. hó 27-étől, péntektől kezdve zsír és szalámit fog a bevásárlási napokon tagjai között szétosztani. Zsírbeli fejadag 5 dkg. Kik a legutóbbi szétosztás alkalmával a fejadagot nem kapták ki, azok a készlet csekélyisége miatt csak a következő szétosztás alkalmával fognak kielégítettni. Szalámiból 60 — 60 kilogramm fog egyenlő arányban a bevásárlási napokon szétosztani. A háztartást nem vezető 1 személyes tagok ezuttal sem zsírra, sem szalámira igényt nem tarthatnak.

A brassói ujságíró-szanatórium és a vashonvéd. A budapesti ujságírók betegpénztári ülésén Gelléri Oszkár alelnök, a brassói szanatórium építkezésének újabb fázisáról tesz jelentést. Bejelenti, hogy gróf Mikes, Brassó főispánja meghívta a betegpénztárt a Brassóban október 8-án, Brassó város visszafoglalásának emlékére felállítandó, „vashonvéd“ szobor-leleplező ünnepélyére. A szobor az építendő szanatórium előtti téren fog állni. A betegpénztárt ezen az ünnepélyen Salusinsky m. elnök, Gelléri Oszkár alelnök, Babár Mihály egyesületi főtitkár, r. Dalmady Zoltán egyetemi tanár s Alföldi Béla ellenőrző orvos üdöttleg képviselik.

Egyesítik az állami növény- és állattenyésztési intézeteket. A földművelésügyi minisztériumban most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az állami növény- és állattenyésztési intézeteket egyes vezetés alá helyezik. Az új intézmény vezetője, hir szerint, dr. Árpád egyetemi tanár, a budapesti magvizsgáló-állomás igazgatója lesz.

Strasser Aladárné bevonul. Strasser Aladárné, szabadlábba helyezték, engedélyt adva neki, hogy megkezdett büntetését félbeszakítsa. Azóta az asszony a szabadság aranynapjait élte és állítólag betegségeiből kigyógyult. Tanában az igazságügyminiszter újabb rendeletet adott ki, melyben az foglaltatik, hogy a katonasági büntetése miatt elzárva tartott nők a büntetés megszüntetéséről sem lehet szó. Strasser Aladárné is bevonult október elsőjén, hogy már megszakítás nélkül töltsön büntetését. Ahova bevonul, az

Becsukták a kolozsvári iskolákat

Dühöng a spanyolbetegség

Saját tudósítónktól

A múlt héten dr. Scheitz Vilmos városi tiszt főorvos nyilatkozata alapján részletesen beszámolt az „Ellenzék“ a spanyol-nátha kolozsvári elterjedéséről. Mostan megállapíthatjuk azt, hogy a járvány az elmúlt napokban nemhogy csökkent volna, hanem még nagyobb mértékben grasszál. A betegség olyan széles rétegekben elterjedt, hogy alig találunk olyan családot, amelyik még nem esett át rajta. A lefolyása azonban tulnyomó részben enyhe, néhány napi magas láz után beáll a javulás és a néhány tüdőgyulladás következtében beállott haláleset, teljesen független a spanyol náthától.

A mai nappal azonban új fázishoz érkezünk a betegség terjedésének. Az iskolai tanulók körében ugyanis olyan nagyszámú megbetegedés fordult elő, hogy tegnap a református kollégiumot be kellett zárni, amelyet ma a mo-

a nagyváradi királyi ügyészség fogháza lesz, ahol azonban minden valószínűség szerint az irodában alkalmazzák. Strassernéval együtt több szabadlábba járó hadsereg-szállító foglaltatik el a börtönökben az öt megillető helyet.

A Csekonic-féle birtokeladás igaz története. Egy temesvári lap híradása nyomán a tényeknek meg nem felelő hírek kerültek forgalomba Csekonic gróf roggendorfi uradalmának eladásáról. Mint most jól informált helyről halljuk, a roggendorfi uradalom, amelynek pontosan 3800 hold a terjedelme, nem a Grünwald és Schiffer cég tulajdonába került, hanem egy másik konzorciumba, amelynek tagjai Fried és Adorján vasútépítő cég és a cég egyik belfelügye, Főris József. A vételár tényleg 10 millió korona volt, azonban az eladási szerződést már jóval Csekonic Gyula gróf nevezetes kártyapartija előtt kötötték meg.

Maximális áron alul lehet éhezni az illés vendéglőben Hungadi-fér. 6. sz. alatt. Színházi vacsorák a leggyorsabban! Frissen csapolt sör. Cigányzene. Különö fajták.

AZ ELLENZÉK PANASZKÖNYVE

(Csak teljes névvel aláírt felszólalásokat veszünk figyelembe. A levélíró inkognitóját kívánatra megőrizzük.)

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Talán jó volna ismételt figyelemztetni illetékes köröket, hogy a fennálló rendelet ellenére szeptember 23-án a Budapest-brassói gyorsvonaton ismételt látható volt a bérelt szakasz felírás, holott a többi utasok a folyosón szorongtak.

Tisztelettel:

Egy utas.

nostori elemi iskola bezárása követett. Előbbi helyen kb. 60—80 beteg van; a református leányotthon bentlakói pedig ugyyszólván teljes létszámban fekszenek. A legnagyobb számú megbetegedés mégis a Mariánumban van, ahol mintegy 200 eset fordult elő. A Mariánumból egyelőre még nem tudjuk megállapítani, hogy bezárták-e vagy sem, dacára annak, hogy némely lapok már megállapították, hogy be van zárva. Tegnap délután ugyanis az előadásokat félbeszakították és a tisztviselői hivatalnak egy rendeletét olvasták fel az osztályban, mely szerint a tanítás a járvány miatt október 7-ig szünetel. A tanulólányok szépen fel is szedelőzködtek és lementek a kapuhoz, hogy hazamenjenek. A kapu azonban be volt zárva s onnan visszaküldték őket az osztályokba, azzal, hogy az egész dolog nem gilt. Mit csináljanak szegény lányok, visszamentek az osztályokba, ahol nyilván az első rendelethez ragaszkodtak és így mentek-mendégéltek emeletről udvarra, udvarról emeletre s tán mégmost is mennek, mendégélnek, ha ugyan azóta el nem unták.

SZÍNHÁZ-MŰVÉSZET

*) A mandarin: hétfőn. „A mandarin“ előadását rendes bérletfolyamban tartják meg s a jegyek már most megválthatók hétfőre. „A mandarin“ főbb szerepeit Janovics Jenő dr., Fáy Flóra, Nagy Ilonka és Nagy Adorján játsszák.

*) Hejehuja báró. A legnagyobb operette-sikere kétségkívül a „Hejehuja báró“ című pompás zenéjű ujdonságnak lesz, melynek nálunk csütörtökön lesz a bemutatója. A főszerepeket Pintér Böske, Papp Katinka, Báthory Elza, Sümegi, Ujváry, Berky, Kuthy fogják játszani. A csütörtöki bemutató előadásra, melyet bérletszünetben tartanak meg, a bérelt páholyokat vasárnap délelőtt 11 óráig tartja fenn a pénztár a bérlok számára.

*) Tosca szombaton délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal kerül színre.

*) Névtelen asszony. Szombat este a „Névtelen asszony“ című drámai ujdonság kerül színre tizenkettő óráig.

*) Köszívű ember fiai első és második részét vasárnap adják. Ugyanis délután 3 órakor a „Köszívű ember fiai“ első része s este 7 órakor a „Köszívű ember fiai“ második része fog színrekerülni.

*) Mozi hírek. Szombaton és vasárnap a Szinkör-mozgóban a „99“ című rejtélyes bűnügyi történet lesz látható. A főszerepet Várkonyi Mihály játssza. Az Egyetem-mozgóban szombaton és vasárnap „A gyakornok“ kerül színre. Az Urániában szombaton és vasárnap „A fekete-utca“ című film-attrakció lesz látható.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Pénteken, szeptember 27.-én este Kezdeté 7 órakor Rendes helyárak

Három a kislány

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Schubert Ferenc	Papp László
Schöber báró, költő	Sümegi Ödön
Schwind M., festő	Réthely Ödön
Kuppelwieser	Koller János
Vogl János Mihály	Bretán Miklós
Schantorff gróf	Bérczi Mihály
Tschöll Keresztély	Ujváry Lajos
Tschöllné	P. Áldor J.
Édi	Fajk Rózsi
Hédi	Baranics Anna
Médi	Pintér Böske
Grisi Lucia énekesnő	Cs. Báthory E.
Brunéder, nyerges	Berky József
Binder Nándor	Harcsey F.
Novotni titk. rendőr	Nagy Gyula
Stingel pékmester	Vetési Dániel
Főpincér	Blázsai
Sámi pikkoló	Krisán Karola

VÁROS

Városi közgyűlés

Kolozsvár szabad királyi város törvényhatósági bizottsága folyó évi szeptember hó 30-án, hétfőn és esetleg folytatódólagosan a rá következő napokon, mindenkor délután 4 órakor a városháza nagytermében rendes közgyűlést tart.

Tárgysorozat:

1. Miniszterelnöki leirat Zita királyné Öfelsége személye iránt a város részéről kifejezett hűségnyilatkozatnak legfelsőbb megelégedéssel és szíves köszönettel való legkegyelmesebb tudomásulvétele.
2. A Magyar Általános Takarékpénztártól felvett folyószámla kölcsön-ügye.
3. Budapest átirata közjóléti minisztérium megszervezése iránti feliratának partolása tárgyában.
4. A hivatalos alkalmazottat megillető háborús segélynek az államkincstár terhére leendő átvállalása iránt.
5. A brassói „Vashonvéd“ szobor-bizottság meghívása a leleplezési ünnepélyen való részvétel tárgyában.
6. Tanácsi előterjesztések: a) A Mentő-Egyesület ajánlata; b) A Zita városi gyermek-kórház létesítésére további intézkedések megtételéről; c) az Erdélyi Nemzeti Múzeum gyűjteményének állandó elhelyezése és iparművészeti Iskola létesítése tárgyában; d) a Zenekonzervatórium megnyitása, tanterv alkalmasítása, a Zenekonzervatórium folyó évi költségvetésének megállapítása és egy tanári állásnak választás utján való betöltése tárgyában; e) a rendőrség államosítása; f) a városi vízvezetési vízmű kibővítése; g) a kolozsvári közúti vasút terveinek és költségvetéseinek előkészítése; h) a Kolozsvár—gyulai helyi érdekű vasút nyomjelzési munkálatainak és a közigazgatási bejárashoz szükséges terveinek előkészítése; i) a csendőrség további igénybevétele; j) a városi rendőrség kebelében detektív-testület szervezése iránti főkapitányi előterjesztés; k) a rendőrség részére gépkocsik beszerzése iránti főkapitányi előterjesztés.

REGÉNY

CSAVARGÓK.

1. (Folytatása következik.) IRTA KNUT HAMSUN.

I.

— Talpra fiuk! — kiáltja az Orange Flat községbeli munkálatok felügyelője. Nem láthatjuk, még szuroksötét az éjjel, hajnali 3 óra van, de nyomban felugrunk ágyunkból, felvesszük a bluzt és nadrágot.

Aratás van, annyit dolgozunk, hogy majd kidülünk belé, alig alszunk valamit és minden ember természetellenes és izgatott állapotban él. Csekélységükért veszünk össze egymással s a legkisebb nézeteltérést, amely munkaközben felmerül, erőszakkal intézzük el.

A felügyelő maga is lesóványodott és kemény lett, mint egy gerenda. Azt mondja, hogy itt a szomszéd község nagy előnyben

van felettünk és néhány nappal hamarabb elkészül az aratással.

— Ezt nem engedhetjük! mondjuk összeszorított fogakkal. Fejünkbe vettük, hogy utóljárjuk a szomszéd községet, sőt fényesen legyőzzük; s ettől az Ursten sem tarthat vissza bennünket. Ezért kergetett ki a felügyelő bennünket éjjeli 3 órakor az ágyunkból. Az ő „Talpra fiuk” kiáltását holnap-holnapután újra hallani fogjuk éjjeli 3-kor. Sohasem lesz vége ennek a hajszának.

Megrohanjuk az asztalt és erőltetjük magunkat, hogy a legszükségesebb kenyeret, vajot, húst meg kávét a lehető legrövidebb idő alatt lenyeljük. Az étel jó, de már többé nem ismerjük, hogy mi az étvágy. Tíz perc múlva kocsinkban ülünk, kihajtunk a mezőre és dolgozunk, mindig csak dolgozunk, mint valami Istentől elátkozott lények. Jól tudjuk, hogy nagy dicséret és elismerés jár ki érte, hogyha csak egy nappal is megelőzzük a szomszédos községet és hogy a szomszédok is a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak. Ezen a

világon mindenkinek megvan a maga törekvése és nekünk is megvolt a magunké.

Hajnalodik. A nap felbuvik és elkezd izzani; ledobjuk a bluzunkat. Száz meg száz ember áll szétszórva a végtelen buzaprairiken s itten fogunk robotolni, amíg az éjszaka ránszakad.

— Te Nut, bizony nem tudom, hogy birom-e tovább is, — mondja Huntley, az ir.

Ez a Nut én voltam. A nap folyamán hallottam, amint Huntley ugyanazt mondja a csavargó Jesznek is, hogy nem bírja ki tovább.

Acsarkodtam rá, hogy ilyen nyíltan jár a szája és szemrehányásokat tettem neki, hogy miért épen egy csavargóval szemben ennyire őszinte.

Huntley nagyon jól tudja, hogy ezáltal bizonyos hatalmat gyakorol fölöttem és felébresztette féltékenységet. Sőt mi több, egész nyíltan kijelenti: „Nem birom tovább, ma éjjel elszököm. Ha velem akarsz jönni, gyere 12 órakor az istálló északi sarkához.”

Kiadó: Lepage Lajos-kiadóüzlet.

Apróhirdetések

Az „ELLENZÉR” apróhirdetéseinek árá: tíz szóig 2 korona, minden további szó 15 fillér

Vincelléri állást keres megbízható család azonnali belépésre. — Cím: Hosszu György Kolozsvár, Szentgyörgy-tér 2

Keresek két-három esetleg négy szobás fürdőszobás lakást, lehetőleg kerttel, október vagy november 1-re. Cím a kiadóhivatalban.

Két ügyes 2-4 középiskolát végzett leányt jó fizetéssel tanulónak felvesz a Lepage könyvkereskedés.

Két középiskolát végzett fiút nyomdász tanulónak fizetéssel felvesz a Lepage-nyomda, Bolyai-utca 3. sz.

Gyakorlott vitairót egész vagy fél napra is alkalmazunk. Cím a kiadóban.

Egy vagy két szoba kerestek a belvárosban, 100 koronával díjazzuk a közvetítőt. Cím a kiadóban.

Köngvujdonságok Lepage-nál.

A legjobb valódi
FORGÁCSÉCET ÉS FORGÁCSÉCET-SZESZ

úgy a fogyasztóknak, mint viszonteladóknak: **LÉB JENŐ**
ecetgyárában kapható.
Lerakat: **Széchenyi-tér 3.**
Iroda: **Ferenc József-út**
1. Telefon 753.

ORVOSLANDÓ
SZÉPSÉGHIBÁINK KÖZÖTT

különösen a forró napok beálltával jelentékeny gondot és szomorúságot okoz a **tulságos izzadás**, mely nemcsak a **hónalj alatt, hanem a kezén és lábán is** (mint bűzös izzadás) jelentkezik, úgy, hogy sokaknak lehetetlen né teszi a társaságban való megjelenést.

Ennek orvoslására kitűnő szer a **SUDOR** NYÚV KÉZ- ÉS LÁBIZZADÁS ELLENI FOLYADÉK.

Hatása biztos!! Szárit!! Szagtalanít!! Egy üveg ára 3 korona. — Főraktár: **Dr. Biró gyógyszerész, Kolozsvár, Mátyás király-tér 6. sz.**

JÓZSEF FŐHERCEG ÚR
8 CS. ÉS 100 FENÉSE

Arc- és kézapolószer-
rek. Fogpép, fogpor,
szájviz, hajszesz, haj-
mosó vizek. Kefe, fésű,
haltű, hajcsottok.

Körömápoló cikkek.
Manikűr-kazetták. □
Illatszerek. Borotva
készülékek nagy vá-
lasztékban kaphatók

EMKE

DROGERIÁBAN MÁTYÁS KIR.-TÉR 32
AGFA-, HAUFF-LEMEZÉK ÉS VEGYSZEREK. □ NETTEL, ICA,
GOERZ GÉPEK. GEVAERT, BAYER, SATRAP-
PAPIROK ÉS KELLÉKEK
RAKTÁRA.

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS
HITELBANK R.-TÁRS. IGAZGATÓSÁGA

tudatja, hogy

ZÁLOGHÁZA

1918 október 1-től kezdődőleg
hetenként csak egyszer
és pedig csütörtökön délelőtt 8 órától
déli 12 óráig tart hivatalos órát.

RÉPAY főhadnagy

szebbnél-szebb nő-
fáit

Kőrösi Jenő

elsőrendű cigány-
zenekara a

Ferenc József

szálloda- és étter-
mében minden este
játssza.

BUTOR

RAKTÁR ...
UNIÓ-UTCA
21. ... KLEIN

Szinkör-mozgó

Pénteken: „99”

Egyetem-mozgó

Pénteken: Branting mérnök titka

Urania Színház

Pénteken: Bűnös csókok

**Legujabb
kalapmodellek**

Bársony, feltz, velour
és kassirozásokat leg-
ujabb divat szerint
jutányosan vállalunk.

Moskovits Rózsika

:: női kalap üzlete ::
Kolozsvár, Unió-u. 9.

Kolozsvári

**Takarékpénztár
és Hitelbank r.-t.**

Kolozsvár, Mátyás
király-tér 7. szám

Befizetett alaptőkéje

2.700000 K

Egyéb alapjai

4.000000 K

Elfogad betéteket könyvecs-
kékre vagy folyószámlára leg-
előnyösebb feltételek mellett
és azokra bármikor azonnal
visszafizeti.

Leszámitol váltókat, folyósit
törlesztéses kölcsönöket, vesz
és elad értékpapírokat, előle-
get nyújt értékpapírokra, díj-
mentesen bevált szelvényeket
és mindennemű bank és takar-
ékpénztári ügyet lebonyolít.
Új intézeti székházában külön-
e célra épített **páncélfert-
mében tűz- és betörés-
mentes safe-reheszhet**
és értékeket tartalmazó ládák
részére **treszort** tart a kö-
zönség rendelkezésére.

Áruraktárai a pályaudva
mellett, Baross-utca 3.
Zálogháza Király-utca 3.

Hirdetése

felvételnek a kiadóhivata